

Vesa-Matti Saarakkala ps

Kirjallinen kysymys opettajien palkkauksen oikeudenmukaisuudesta ja opettajien välisen palkkatasa-arvon lisäämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Koulujen syyslukukauden alkaessa opettajat ovat jo hyvissä ajoin ennen varsinaisen opetuksen alkua valmistelleet opetustaan itsenäisesti ja kouluissa pidetään erilaisia palavereita ja kokouksia koulun toimintaa ja opetustyötä koskien.

Opettajille on aikoinaan maksettu palkkaa vain lukukausien ajalta, mutta sittemmin opettajien palkkauksessa on päädytty siihen, että heidän vuotuinen palkkasummansa on jaksotettu maksettavaksi muiden vakinaisten palkansaajien tapaan koko vuoden ajalle, myös kesäkuukausiksi. Toisin sanoen opettajien vuosipalkka, joka takavuosisikymmeninä jaettiin yhdeksällä, jaetaan nykyään kahdellatoista ja maksetaan kahdessatoista erässä.

Monet kunnat ovat kuitenkin säästöpainneiden alla alkaneet toimia siten, että pätevätkin opettajat palkataan vain määräajaksi eli lukukausiksi, jolloin he jäävät työttömiksi kesäaikana lähes kahdeksi ja puoleksi kuukaudeksi, kun kouluissa ei ole opetusta. Kyse on yksi suurimmista epäkohdista työmarkkinoillamme, ja kun vielä tiedetään opetusalan olevan naisvaltaista, lisää moraalisesti väärämielinen käytäntö entisestään miesten ja naisten välistä epätasa-arvoa palkkauksessa. Käytäntöä ei voida katsoa läpi sormien etenkin julkisella sektorilla.

Opetusalalla elää myös sellainen epäterve käytäntö, jossa esimerkiksi kotihoidon tuella oleville virassa oleville opettajille myönnetään toistuvasti virkavapaat siten, että hoitovapaalta ikään kuin palataan töihin kesäksi eli koulujen loma-ajaksi, ja kun kouluopetus taas alkaa, palataan virkavapaalle eli virkavapaata jatketaan hakemuksesta viranomaispäätöksellä. Tämän seurauksena viransijainen, joka on hoitanut virassa olevan opettajan työt, joutuu kesäajaksi työttömäksi, vaikka olisi tehnyt vuodessa vastaavan määrän työtunteja kuin virassa olevat opettajat.

Käytäntöä perustellaan oikeudella virkavapaaseen, ja julkinen salaisuus on se, että tilanteesta erityisesti kärsivien nuorten naisten annetaan ymmärtää voivan itse tehdä sitten aikanaan vastaavasti, jos sattuu saamaan ensin viran ja vasta sen jälkeen synnyttämään lapsia. Ammattiyhdistysliike ei ole asiaan onnistunut tehokkaasti puuttumaan, mikä on hämmästyttävää, kun ottaa huomioon, miten usein juhlapuheissa korostetaan solidaarisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja koulutuksen arvostusta. Koulumaailma itse ei elä kuten opettaa. Samalla julkinen sektori ruokkii politiikkaa, jossa työntekijöiden käytännössä oletetaan automaattisesti liittyvän työttömyyskassojen jäseniksi. Tilanne on häpeällinen suomalaiselle ja pohjoismaiselle sivistys- ja hyvinvointiyhteiskunnalle, jossa puhutaan jopa koulutusviennistä.

Kirjallinen kysymys KK 116/2015 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus tietoinen julkisen sektorin opetuslalla vallitsevasta epäeilsta palkkaus-käytännöstä, jossa todistetusti samasta työstä maksetaan eri palkka ja jossa toisaalta vir-kavapauksiin liittyvin viranomaispäätöksiin ruokitaan epätervettä ja väärämielistä käytän-töä palkitsemalla opettajia tekemättömästä työstä ja rankaisemalla vastaavasti ahkeruu-desta ja tehdyistä työstä, ja

onko hallituksella valmiuksia puuttua asiaan esimerkiksi yhteiskuntasopimusneuvottelu-jen yhteydessä lainsäädännön keinoin tekemällä muutoksia esimerkiksi virkavapautta kos-kevaan lainsäädäntöön tai lanseeraamalla uudestaan vanha käytäntö, jossa opettajien ny-kyinen vuotuinen palkkasumma jaksotettaisiin maksettavaksi vain niille kuukausille, jol-loin kouluissa tarjotaan oppilaille opetusta esimerkiksi vähintään viitenä päivänä koulu-jen kesäloma-ajan ollessa palkatonta vapaata, jolloin virassa olevien opettajien houkutus hakea virkavapauksia koulujen kesäloma-ajaksi poistuisi?

Helsingissä 11.8.2015

Vesa-Matti Saarakkala ps